

1. Podniesienie przez pozwaną w zarzutach od nakazu zapłaty zarzutów dotyczących stosunku umownego, dla zabezpieczenia wykonania którego wystawiony został weksel gwarancyjny (stosunku podstawowego) spowodowało, że sprawa z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego (...), przeniesiona została na ogólną płaszczyznę prawa cywilnego (...).

2. Przeniesienie sprawy na ogólną płaszczyznę prawa cywilnego, powodujące konieczność rozstrzygnięcia o zasadności roszczenia powoda wynikającego z łączącej strony umowy leasingu oznacza, że przy rozstrzygnięciu tym nie może być pominięty zapis poddający pod rozstrzygnięcie sądu polubownego spory mogące wyniknąć z wymienionej umowy. Zatem podniesienie przez pozwaną w zarzutach od nakazu zapłaty zarzutu zapisu na sąd polubowny jest skuteczne i powoduje uchylenie nakazu zapłaty i odrzucenie pozwu (art. 202, 493 § 1, art. 199 § 1 pkt 4 i art. 496 k.p.c.).

**Postanowienie Sądu Najwyższego
z dnia 8 lipca 2005 r.
II CK 759/04**

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Sychowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Jan Górowski

w sprawie z powództwa "S. F." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przeciwko Danucie R. o zapłatę, po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 8 lipca 2005 r., kasacji strony powodowej od postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 28 lipca 2004 r.,

oddala kasację.

Uzasadnienie

W zarzutach od nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w dniu 17 stycznia 2003 r. na skutek powództwa wytoczonego przez Spółkę z o.o. S. F. przeciwko Danucie R. pozwana zarzuciła, że weksel, który stanowił podstawę wydania nakazu, wystawiony jako niepełny, został wypełniony niezgodnie z porozumieniem, że roszczenie wynikające z umowy leasingu zawartej między stronami, które weksel ten zabezpiecza, nie jest w całości wymagalne i że nie nastąpiło rozwiązanie umowy leasingu, dające podstawę do dochodzenia tego roszczenia. Pozwana zarzuciła także, że umowa leasingu przewiduje zapis na sąd polubowny. Sąd Okręgowy uznał, że zapis ten jest ważny i obejmuje spór będący przedmiotem rozpoznawanej sprawy, wobec czego postanowieniem z dnia 26 marca 2004 r. uchylił nakaz zapłaty i odrzucił pozew. Rozstrzygnięcie to zostało zaaprobowane przez Sąd Apelacyjny, który postanowieniem z dnia 28 lipca 2004 r. oddalił apelację powoda od postanowienia sądu pierwszej instancji.

Postanowienie sądu drugiej instancji powód zaskarżył kasacją. Zarzucił naruszenie art. 45 Konstytucji RP, art. 199 k.p.c. i art. 17 prawa wekslowego. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 26 marca 2004 r. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jak wynika z ustaleń stanowiących podstawę zaskarżonego postanowienia, zapisem na sąd polubowny objęte zostały spory mogące wyniknąć z umowy leasingu zawartej przez strony. Zapisem tym, aczkolwiek mógł (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2003 r., I CK 287/02, OSNC 2004, nr 6, poz. 100), nie został objęty spór wynikający z zobowiązania wekslowego, którego wykonania dochodzi powód w rozpoznawanej sprawie. Okoliczność ta nie świadczy jednak o niezasadności zaskarżonego postanowienia.

Podniesienie przez pozwaną w zarzutach od nakazu zapłaty zarzutów dotyczących stosunku umownego, dla zabezpieczenia wykonania którego wystawiony został weksel gwarancyjny (stosunku podstawowego) spowodowało, że sprawa z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego, na której rozpoznawana była wobec wytoczenia powództwa w postępowaniu nakazowym na podstawie weksla (art. 485 § 2 k.p.c.), przeniesiona została na ogólną płaszczyznę prawa cywilnego (orzeczenia Sądu Najwyższego: uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 7 stycznia 1967 r., III CZP 19/66, OSNCP 1968, nr 5, poz. 79, uchwała połączonych Izb: Cywilnej oraz Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych z dnia 24 kwietnia 1972 r., III CZP 17/70, OSNCP 1973, nr 5, poz. 72, wyrok z dnia 14 marca 1997 r., I CKN 48/97, OSNC 1997, nr 9, poz. 124, wyrok z dnia 24 października 2000 r., V CKN 136/00, OSNC 2001, nr 6, poz. 89 i uzasadnienie uchwały z dnia 24 lutego 2005 r., III CZP 86/04, niepubl.). Konsekwencją tego stała się konieczność rozstrzygnięcia przez sąd (w granicach określonych zarzutami od nakazu zapłaty – art. 493 § 1 k.p.c.), czy roszczenie powoda znajduje uzasadnienie w stosunku podstawowym łączącym strony. Należy przy tym zaznaczyć, że rozstrzygnięcie to byłoby przesądzające o losie roszczenia wekslowego. **Przeniesienie sprawy na ogólną płaszczyznę prawa cywilnego, powodujące konieczność rozstrzygnięcia o zasadności roszczenia powoda wynikającego z łączącej strony umowy leasingu oznacza, że przy rozstrzygnięciu tym nie może być pominięty zapis poddający pod rozstrzygnięcie sądu polubownego spory mogące wyniknąć z wymienionej umowy. Zatem podniesienie przez pozwaną w zarzutach od nakazu zapłaty zarzutu zapisu na sąd polubowny jest skuteczne i powoduje uchylenie nakazu zapłaty i odrzucenie pozwu (art. 202, 493 § 1, art. 199 § 1 pkt 4 i art. 496 k.p.c.).** Orzeczenie zawierające takie rozstrzygnięcie nie narusza więc art. 199 k.p.c.

Uwzględnienie przez sąd powszechny skutecznie podniesionego przez pozwaną zarzutu zapisu na sąd polubowny, wbrew przekonaniu skarżącego, nie stanowi pozbawienia go prawa do sądu i nie stanowi o naruszeniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Poddanie sporów o prawa majątkowe (z wyjątkiem sporów o alimenty i ze stosunku pracy) pod rozstrzygnięcie sądu polubownego ustawa uzależnia od woli stron (art. 679 § 1 k.p.c.) i wiąże z nim – w razie skutecznego podniesienia zarzutu zapisu na sąd polubowny (art. 202 k.p.c.) – niedopuszczalność rozpoznania sprawy przez sąd powszechny (art. 199 § 1 pkt 4 k.p.c.). Jednakże w sprawach podlegających rozstrzygnięciu przez sąd polubowny stronom służy skarga o uchylenie wyroku tego sądu, która podlega rozpoznaniu przez sąd powszechny (art. 712 k.p.c.). O stwierdzeniu skuteczności oraz wykonalności wyroku sądu polubownego i ugody zawartej przed tym sądem także orzeka sąd powszechny (art. 711 § 2 i 3 k.p.c.).

W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Apelacyjny, z powołaniem się na art. 17 prawa wekslowego, wyraził trafny pogląd, że dopuszczalne jest podnoszenie przez wystawcę weksla gwarancyjnego w stosunku do remitenta dochodzącego należności z tego weksla, zarzutu wypełnienia weksla niepełnego niezgodnie z porozumieniem i zarzutów odwołujących się do stosunku leżącego u podstaw zobowiązania wekslowego. Zarzutu

naruszenia art. 17 prawa wekslowego skarżący w ogóle nie uzasadnił. Zasadność tego zarzutu uchyla się zatem spod oceny Sądu Najwyższego.

Z przytoczonych względów należało uznać, że kasacja nie ma usprawiedliwionych podstaw. Sąd Najwyższy, stosownie do art. 393¹² k.p.c. w brzmieniu sprzed zmiany dokonanej ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98), w związku z art. 3 tej ustawy, postanowił zatem jak w sentencji.

Źródło: Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego